

GAZETA TRANSILVANIEI.

Gazet'a ese de 2 ori: Mercuria si Duminec'a, F6i'a, candu concedu ajut6riale. — Pretiulu: pe 1 anu 10 fl., pe 1/4 3 fl. v. a. Tieri esterne 12 fl. v. a. pe unu anu s6u 2 1/3 galbini mon. sunat6ria.

Anulu XXXV.

Se prenumera la postele c. si r., si pe la DD. corespondenti. — Pentru serie 6 cr. Tacs'a timbrala a 30 cr. de fiacare publicare.

Nr. 69.

Brasiovu 14/2 Septembrie

1872.

Telegramu de doliu profundu pentru Natiune!!!

Deva 11 Septembrie 7 6re, sositu la 9 6re 8 minute (dupa expedarea Gazetei.)

AVRAMU IANCU,

Prefectulu muntiloru,

a repausatu in 10 spre 11 Septembrie 1872!!!

Immormentarea i se va face in 13 Septembrie a. c. in Bai'a de Crisiu!!!

Borlea.

Erou alu natiunei romane transilvane, Marele Iancu, Erculele martiale si barbatulu fapteloru eroice, intreprinse pentru liberarea poporului romanu de sub jugulu feudalismului, Marele patriotu luptatoriu pentru autonomi'a Transilvaniei si pentru nedependinti'a natiunii romane de celelalte natiuni conlocuit6rie, si in fine martirulu patriotismului si alu nevincibilei sale am6re de a ved6 stim'a, glori'a si libertatea patriei si a natiunei sale nejnignite si neci catu de pucinu desconsiderate, dupa unu doliu indelungatu si aprofundatu in dorerile sferimat6reloru capritie ale tempului, repausatu in etate de 48 ani, a imbracatu natiunea s'a cea multu iubita intr'unu doliu generale, celu pretende pietatea ei catra neinvinsulu ei fiu erou!

Martiru alu sortii natiunei! Dute la m6s'a cea pomposa a eternei memorie, unde cu eroii Stefanu celu mare si Mihaiu miscati dieii, c6 se nu fia tardii a imprasci6 toti nuorii, ce voru a intunec6 orizontele vietii nationale politice a fratiloru si nepotiloru vostri romani din Ardealu, cari cu pietate ve divina. Eterna a Ta memoria pe aripele fapteloru tale eternate in istori'a natiunei romane!!!

Avramu Iancu s'a nascutu in Vidr'a-de susu la a 1824. Parintii lui, tata-lu seu Alesandru Iancu au fostu unii dintre cei mai respeptati locuitori din satu; si c6 toti muntenii, si ei se negu-tiatoria cu vase de bradu, cu cari muntenii au obiceiu a merge pana la Aradu, Mac6u si Dobriciu. Alesandru Iancu er6 omu f6rte descepu; dela natura avea minte agera, a invetiatu si carte, si a fostu multu tempu jude comunalu si gornicu de paduri, elu cu diliginti'a ce o avea si-a facutu si avere frum6sa; tenerulu Avramu inca, acum c6 pruncu, se distinse de ceilalti frati ai lui prin voi'a si aplicarea de a inveti6 carte. Asi6 tataseu Alesandru se resolve si da pre „Avramutiulu“ seu la sc6la. Sc6lele elementarie si cele gimnasiale le a invatiatu Avramu in Abrudu, la Zlatn'a si la Blasiu. Sciintiele filosofice si juridice le-a absolvitu in Clusiu. Pretotindine a fostu unulu dintre cei mai solidi si mai eminenti intre conscolari, cu deosebire ei placea matematic'a — si in acestu studiu a fostu celu mai escelentu; elu iubiea si music'a, si er6 maiestru in flauta. . . .

Dupa absolvirea studiiloru juridice, s'a dusu la Osiorheiu langa tabl'a reg6sca, unde facundu prax'a dupa sistem'a de atunci, la a. 1848 a pusu censur'a de avocat. Elu inse fusese si practicantu la tesaurari'a din Sibiu.

Cu anulu memorabilu de 1848 incepe si vietii propriemente publica alui Avramu Iancu.

Junele teneru cu fisonomi'a lui simpathica, . . . cu anim'a lui buna si atragutoria cu simtiulu seu nobilu, cu dorulu de libertate si independenti'a patriei si natiunei sale, cu cunoscientiele lui con-

siderabili, cu capacitatea lui talentu6sa er6 placutu la toti. Nascutu in munti in cas'a nu departe de cas'a unde s'a nescutu Horia, ardiendu pentru scaparea natiunii romane de sub jugulu feudal — nu putea se nu faca cea mai mare parte din miscarile nationali dela an. 1848. Populariu la munteni, cunoscutu mai in t6ta tier'a — insufletitu pentru ideele capiloru si filosofiloru romani de atunci — n'a potutu a nu fi unulu dintre cei primi, cari au miscatu si condusu caus'a romana dela 1848.

Miscarile nationali dela 1848, ce se manifestasera in t6ta tier'a, nu putea a nu se manifest6 si mai potentu la cancelistii dela tabl'a reg6sca din Osiorheiu. Aici er6 si Iancu. Cancelistii maghiari facu petitiune pentru uniunea Ardealului cu Ungari'a; cancelistii romani, intre acestia Iancu nostru protest6 in contra uniunei si pentru eventualitatea nesperata punu de conditiune: recunoscerea prin lege a t6te natiunile de totu atatea natiuni politice ale tierii. Cancelistii romani, intre acestia Avramu Iancu, afla lipsa de a se aduna Romaani in adunari nationale si ei j6ra a se aduna intr'o conferintia premergatoria pre Duminec'a Tomii la Blasiu. La Duminec'a Tomei pelunga marele tribunu alu poporului A. Papiu a venitu si Iancu cu muntenii sei si se aflau cu totii in Blasiu. Iancu salut6 poporulu si poporulu lu port6 in triumfu. Invatiaturele lui la poporu nu erau alt'a decatu libertate si egalitate pe principiulu de nationalitate; si poporulu lu iubiea. Terminulu de a tien6 marea adunare nationale, prelunga t6te pedecele deoparte si intrigele de alta parte er6 defiptu. Diu'a mare de 15

Maiu er6 apropianduse. Iancu neci de aici nu putea se lips6sca.

In diu'a, pre candu se mestec6 diu'a cu n6p-tea, spre 15 Maiu, Iancu cu muntenii sei intr6 in Blasiu. Ei er6 impenati cu frundie si flori de primav6ra, avea stindarde nationale, si au fostu primiti cu celu mai viu entusiasmu. D6r' elu nu putea se lips6sca de a face parte si in conferinti'a preliminarie, unde se invoisera, la: „Adunarea generala nationala a ginteii romane din Transilvani'a;“ adunarea generala romana are se prochiame libertatea si independenti'a nationale pentru gintea romana; ea are a depune juramentu de credentia tronului si sie incesi; ea are a protest6 in contra uniunei Transilvaniei cu Ungari'a; 6r' obagi'a are se fia st6rsa.

Si diu'a de 15 Maiu, si marea adunare a ginteii romane, t6te acestea le-a primitu de ale sale si le-a formulatu in memorabil'a representatiune, ce profundulu nostru filosofu si mare eruditu romanu Laurianu o a cetitu de pre tribuna in a d6u'a di de adunarea generale.

Totu cu asta ocasiune se afl6 lips'a de a se constitui gintea romana intr'unu organu, d6ca nu e iertatu a-lu chiam6 executivu, se-i dicemu nationalu. Si se form6 comitetulu nationalu. Iancu deveni membru alu acestui comitetu. De aici inainte faptele si portarea lui Iancu se tienu mai multu de istoria. . . . —

Natiunea si patri'a romana se imparte in prefepture. Iancu, omu mai multu de fapta, decatu de politica si scris6re devine prefeptulu celei „an-

taie legiuni romane. Revoluțiunea curge mai multu cu furia de o parte, decatu cu ratiune de alta parte. Furi'a invinge si generalulu polonezu devine domnu de nu a tóta, dér' de mare parte a tieiei. Pre acestu tempu cu Iancu se intrunescu prefectii, neci mai mici in desteritate, neci mai slabi in dorinti'a de a scapa patri'a si natiunea de tiranismulu ce o amerintiá, se intrunescu eroii prefecti Axente si Balintu, si sustienu muntii in contra iuvasiuniloru ce nu cunosceau neci libertate adeverata, 'neci egalitate natiunala. Tóta tier'a erá coplesita de libertate (?) despotica a unui elementu ce domniea cu focu si furci. — Numai muntii erau liberi, sustienuti de Iancu cu cei doi prefecti intr'uniti. Ér' candu stéu'a négra dela nordu veni in despotismulu seu de a alunga pre despotii liberali — muntii sub Iancu erau verguri in simtiulu loru de libertate. Aci lui Iancu, nu i mai remase alt'a decatu — a vedea se nu fia insialatu. Elu facú parte la deputatiunile ce mersera la Vien'a, si credea multu intr'aceea, in alu caroru interesu mediatu s'a luptatu. La a. 1852 imperatulu face calatoria prin Ardélu, si dispunedu mersulu calatoriei dela Halmagiu pre la Bai'a de Crisiu, la propri'a rogare a lui Iancu, imperatulu -si schimbá mersulu preste Gaina la Abrudu. —

Pucinu dupa aceea Iancu devine prinsu si inchisu la Belgradu. Dér' nu peste multu s'a liberatu.

De aici inainte Iancu, care n'a avutu neci unu interesu propriu, decatu uniculu interesu alu natiunei sale, se perde in dorerile anemei sale, si cantá libertatea poporului seu.

Aceste sunt lineamente ale vietii Eroului repausatu dupa Panteonulu romanu, ale carui fapte istori'a le va insirá fora catu de pucina retacere, candu ei va sosi epoc'a de a poté marturisi adeverulu, cá unui judeciu alu lumii. Pana atunci elu va traí in sinulu poporului, care i va glorifica faptele din generatiune in generatiune; ér' trist'a lui stare de doliu si dorere pentru sórtea natiunei, care lu facuse un'a ruina din ceea ce fusese, — lu apropiá de usi'a mormentului, din care va reinvia cá fenicele in monumente si memori'a eterna de eroismulu lui. —

MONARCHIA AUSTRO-UNGARICA.

Transilvania.

Provocare.

Inca adunarea generale a Asociatiunei transilvane tienuta la Brasiovu in 28/16—30/18 Iuliu 1862 sub Nr. prot. XVI a decisu, cá se se infientieze deocamdata la Asociatiune trei sectiuni scientifice si adeca: 1) filologica, 2) istorica si a 3) físico-naturale si fiacare barbatu romanu, doritoriu de a se ocupá cu vreun'a din aceste trei specialitati, se-si descopere voienti'a sa in scrisu, la Comitétulu Asociatiunei.

Cestiunea sectiuniloru scientifice sulevanduse si la adunarea generale a Asociatiunei transilvane tienuta la Hatiegu in 20/1—21/2 Augustu 1864 aceea, prin conclusiunea de sub Nr. prot. XX. a si alesu pre presiedintii sectiuniloru amentite, insarcinandui totu-odata, cá despre activitatea acelor'a se reporteze adunariloru generali.

Dupace inse cu tóte aceste mesuri respectivele sectiuni n'au datu semne de esistentia si activitate pana acum, ba in catu scimu, din lips'a membriloru nece ca s'au constituitu: asia adunarea generale dela Sabesiu, tienuta in 5—6 Augustu 1872, luandu de nou la pertractare acést'a cestiune, prin conclusiunea de sub Nr. prot. XX. a insarcinatu pre acestu Comitétu, cá se provóce pre membrii competentii, a se inscrie intr' insele.

Spre a satisfacere deci de o parte amentiteloru conclusiuni, de alta parte, in interesulu promovarei unuia dintre scopurile principali ale Asociatiunei transilvane, carele dupa §-lu 2 dein statute, este, inaintarea literaturii romane: se semte detoriu acestu Comitétu, a provóca prin acést'a pre toti barbati de litere si scientie, cá se benevoiesca a se insinua pentru-care-va din cestiunatele specialitati, cá ast'feliu sectiunile constituinduse, se si-pota incepe activitatea sa catu mai curendu.

Insinuarile suntu de a se face inscriu la Comitétu, deunde apoi numele P. T. Domniloru membrii insinuati, se voru comunicá cu presiedintii respectiveloru sectiuni.

Dein siedinti'a lunaria a Comitétului Asociatiunei transilvane, tienuta la Sibiu in 3 Septembrie 1872.

UNGARIA. Camer'a deput. se constituiu presied. e fost. min. de justitia Bitto cu 209 in contra 84 voturi v. pres. Bela Perczel si Jos. Banó. — Faimosulu Br. Apor primi ordinulu caronei de feru cl. 2.

Partitele nu se fusionéza; neci cu stang'a extrema neci cu drépta nu voru a se contopi stangacii, ei astépta, ca partit'a deakiana se iè initiativ'a. In sectiuni se respinsera protocéle luate germanesce ale sasiloru. In sied. dietale din 9 se facú aratare de catra presied., ca in contra dep. din Brasiovu inca au venitu contestari si petitiune de cassare. suntemu curiosi a vedé resultatulu ei. — Partit'a vechia conservativa incepe a se formula si constitui. —

Foi'a oficiala „Budapesti Közlöny“ publica preainnalt'a resolutiune de dtto 4 Sept. prin carea bar. Lad. Majthényi, comite supremu alu cottului Hont, se denumesce de comissariu regescu civile pentru administrarea fundatiuniloru basericeii serbesci, pentru intercalariile archiepiscopesci si pentru administrarea averiloru monasteriale. Totodata se incunoscintiéza si episcopulu gr. or. si administratoru patriarchale din Carlovitiu, Nicoforu Gruics, si i se demanda deplina ascultare, supunere si spriginire in deplinirea agendelorulu oficióse a comissariului regescu.

Registulu deputatiloru dietali impartiti in sectiuni.

1 Sectiune: J. Kajuch, L. Tisza, C. Szathmáry, C. Máriássy, T. Matkovics, D. Szilágy, V. Szombathelyi, J. Gozman, J. Hegedüs, cont. St. Eszterházy, P. Hoffmann, A. Szentimrey, J. Oláh, E. Hedry, P. Matusca, A. Hradzsky, A. Tavaszi, cont. L. Degenfeld, A. Trajesik, N. Tassy, E. Szirmay, St. Domahidy, E. Zsedényi, C. Tóth, E. Hollán, St. Nedeczky, F. Schreiber, J. Schuller, B. Goda, P. Mihályi, J. Vajda, A. Csiky, M. Földváry, M. Gaál, M. Falk, A. Galgóczy, J. Szepessy, I. Halfy, St. Ocskay, cont. J. Nemes, G. Nagy, C. Tiszb Croati: I. Brlic, cont. R. Erdódy, L. Babics.

2. Sectiune: A. Nikolics, A. Hajós, cont. F. Haller, J. Uhlarik, A. Kállay, L. Urváry, B. Wodianer, J. Kautz, E. Urbanovszky, B. Szluha, C. Csemegi, L. Csillag, cont. G. Karácsonyi, bar. F. Fillenbaum, A. Csengery, cont. A. Forgách, I. Kvaszay, A. Dobay, N. Szaplóczay, bar. A. Wodianer, A. Máriássy, A. Degré, N. Szathmáry, J. Matics, K. Szilvay, J. Farkas, cont. S. Vass, J. Szemző, A. Farkas, P. Szentmiklósy, F. Duka, cont. P. Festetics, S. Dürr, A. Ernuszt, C. Eötvös, J. Dóry, F. Eördögh, bar. P. Sennyey, F. Éber, E. Fest, A. Kubinyi, E. Hammersberg. Croati: J. Miskatovics, A. Jakics, I. Voncina.

3. Sectiune: F. Házmán, A. Mocsonyi, P. Csernovics, L. Csernátony, M. Tormássy, A. Petrovay, B. Kálnoky, E. Matolay, M. Brennerberg, A. Mátyus, bar. D. Mednyánszky, C. Bothos, J. Bömches, cont. A. Apponyi, P. Dániel, E. Eöry, St. Csiky, L. Horváth, J. Tóth, bar. F. Houchard, J. Gyórfy. cont. J. Csáky, L. Szmrecsányi, P. Nemes, N. Oláh, C. Hets, A. Molnár, St. Kuhinka, M. Horváth, A. Horváth, J. Toszt, M. Onossy, L. Korizmic, E. Dulovics, I. Hajdu, J. Szomjas, St. Kazinczy, A. Szilágy, E. Simonyi, A. Gáspár, J. Földváry, E. Szentpály. Croati: P. Horváth, N. Krestics, D. Pust.

4. Sectiune: B. Szende, V. Tóth, E. Péchy, A. Popescu, T. Pauler, C. Madas, J. Petricu F. Eder, C. Mangesius, V. Majthényi, R. Beliczey, D. Majtényi, cont. S. Batthyány, J. Ciotta, A. Beóthy, A. Nehrebeczky, B. Dániel, J. Bárczay, J. Bánó, E. Beniczky, St. Majoros, S. Vukovics, S. Giczey, D. Ghyczy, S. Milkovics, A. Bujanovics, A. Buday, J. Beniczky, bar. S. Perényi, J. Halassy, T. Pirleszky, E. Lehoczky, A. Trifunác, F. Domahidy, A. Barányi,

A. Havas, A. Becze, V. Bogdán, G. Dekani, C. Radó, G. Elek, M. Zmeskál. Croati: J. Zsvivovics, B. Joanovics, M. Krsnjavics.

5. Sectiune: A. Kendeffy, A. Putszky, J. Zzlávy, M. Hunkár, V. Istóczy, S. Ivánka, B. Lukács, E. Hodossy, M. Dimitrievics, A. Almássy, D. Bonciu, L. Ibrányi, D. Irányi, A. Körmendy, cont. L. Hunyady, F. Pulszky, J. Radocza, bar. A. Baldácsy, L. Beóthy, J. Schvarcz, C. Palkovics, L. Brezovay, A. Divald, L. Tisza, St. Keresztes, G. Papp, E. Popovics, L. Takács, A. Marx, G. Patrubán, L. Dobsa, L. Csávolszky, A. Boér, A. Bocsánczy, M. Jendrassik, A. Batta, T. Péchy, J. Pólya, G. Tarnóczy, P. Major, L. Rázsó, A. Csanády. Croati: cont. P. Pejacevics, B. Kraljevics, M. Mrazovics.

6. Sectiune: B. Bittó, C. Bittó, A. Schmausz, F. Eytel, J. Paczolay, L. Papp, St. Bittó, A. Semsey, cont. G. Ráday, bar. J. Rudics, cont. A. Berchtold, V. Brogyányi, M. Wahrmann, L. Cséry, A. Gidófalvy, J. Rátónyi, C. Harkányi, A. Zichy, C. Zeyk, G. Joannovics, M. Bésánu, A. Beóthy, A. Mocsoryi, G. Lükő, F. Luksics, B. Lukácsy, cont. E. Péchi, U. Sipos, C. Széll, E. Szeniczey, cont. G. Bánffy, cont. F. Berényi, M. Ürményi, G. Kégl, cont. J. Károlyi, L. Kiss, T. Siscovics, cont. G. Keglevics, L. Szögyényi, St. Karassay, M. Kasper. Croati: J. Jelacsics, b. G. Prandau, M. Horváth.

7. Sectiune: cont. P. Kálnoky, C. Zámory, S. Varró, N. Földváry, L. Kovács, B. Szitányi, N. Maximovics, C. Stoll, F. Schaser, J. Steiger, E. Kállay, Ant. Molnár, G. Molnár, N. Saáry, J. Ragályi, J. Lónyay, A. Gubody, E. Trauschenfels, N. Kiss (Kecskemét), A. Szabadhogyi, E. Huszár, J. Dedinszky, A. Muzslay, St. Gorove, G. Fröhlich, J. Rannicher, F. Bakesy, J. Madarász, J. Gull, St. Ragályi, P. Buzinkay, C. Radvánszky, L. Lészay, bar. St. Kemény, bar. G. Kemény, A. Mednyánszky, J. Vályi, A. Buda, A. Tarnóczy, A. Janicsáry, Joann Lónyay. Croati: J. Muzler, J. Rogulics I. Tomboru.

8. Sectiune: J. Guller, J. Csaba, J. Jeney, N. Kiss (Sohl), V. Császár, A. Barcsay, G. Kapp, C. Oláh de Vecse, bar. J. Vecsey, T. Vecsei, J. Vidats, A. Trefort, A. Bogyó, C. Bobory, bar. L. Simonyi, G. Vizsoly, St. Molnár, cont. M. Lónyay, B. Horváth, A. Horváth, C. Horváth, L. Kármán, J. Balogh, A. Romanu, C. Kardos, C. Kerkápoly, J. Kiss, bar. B. Liphay, M. Kemény, L. Csipkés, F. Deák, S. Zmeskál, N. Jankovics, S. Bohus, C. Janicsáry, Ad. Érkövy, A. Sachsenheim, A. Szakáll, P. Kozma, cont. E. Zichy, E. Dániel. Croati: D. Mihailovics. A. Lábás, cont. H. Khuen.

9. Sectiune: E. Stanescu, D. Horváth, P. Molnár, P. Móricz, bar. F. Podmaniszky, St. Mukics, M. Jókai, V. Jurka, G. Várady, J. Juszth, cont. G. Szapáry, F. Horánszky, L. Máday, C. Torma, Col. Ghyczy, E. László, G. Lejthényi, A. Lipovniczky, D. Szakácsy, cont. J. Szapáry, Col. Juszth, G. Oulik, L. Deáky, V. Tóth, E. Szabó, G. Remete, A. Czobel, Col. Simonffy, cont. E. Zichi, L. Sréter, P. Somssich, St. Eder, B. Vojnics, C. Kosztolányi, A. Taray, Lud. Salamon, L. Kvassry, B. Perczel, B. Simoncsics bar. Col. Kemény. Croati: G. Kiss, J. Jurkovics.

Sacrificia la academi'a romana de drepturi!

Unu june dela un'a Universitate afora de patria A. P. A. inaintandu in primirea Asoc. un'a sumusiora colectata in strainatate intre colegii sei si alti benevoitori, si destinata pentru fondulu Academiei, da espresiune in comitiv'a sa cea frumósa unoru idei si sentimente, care pentru importantia loru, am dorí se-si afle resunetulu meritatu in anemele tuturoru barbatiloru si teneriloru iubitori de progresulu adeveratu nationale.

Credemu deci, ca nu vomu vatemá modesti'a iubitului nostru confrate june Academicu, deca vomu face se urmeze aici cate-va pasagie mai caracteristice, din aceea scrisoria: „Unic'a fabrica inse, in care se póte faurí ast'a arma (adeca cultur'a), unic'a fontana destulu de fecunda de a adapá poporulu romanescu, cu neclariulu scientiei, si culturalei, este Scól'a . . . Scól'a si ér' Scól'a e lip-s'a sub acarei greutate jace bietulu poporulu roma-

nescu. Lips'a cardinale, ce culmineaza in apasarea anemei Romanilor cis-carpatici, este diadem'a stralucitoria, cu care vomu a incorona fruntea natiunei noastre; e paladiulu sacru, altariulu vestalicu, la care singuru se pote conservá cu scumpetate celu mai pretiosu tesauru nationale: „limb'a si caracterulu puru nationale, fora de cari, cá poporu nu potemu vietui; ne lipsesce palaestr'a, in care se se predè scienti'a, art'a si cultur'a in limb'a romana . . . . . , 3 milióné Romani n'au o Universitate romana, ma nece baremu o Academia de drepturi! Helveti'a cu o poporatiune de 2¹/₂ milióné suflete posiede. — pre lenga mii de scoli populare, sute de scoli secundarie si dieci de scoli medilocii (48 gimnasia) — 6 scoli superiori (3 Academii si 3 Universitati), ce prepastia?!!

Infientiarea unei Academii romane in Daci'a centr. e un'a din primele necesitati, cari impiedeca progresulu dezvoltarei umanismului. Delaturarea acestui reu cu or-ce pretiu, este prim'a ocupatiune rezervata pentru periodulu presente a romanimeii.

Acést'a convingere, aceste motive facura si pre miculu clubu romanu din Gr . . . . . se accepteze ide'a infientiarei unei Academii romane de drepturi din coce de C . . . . . Recunoscintia si multumire Asociatiunei trnne, si respective Comitetului densei, pentru punerea in lucrare, si realizarea acestei idei maretie.

In aceste convinctiuni ne aflá apellulu Comitetului Asociatiunei trnne, adresatu in caus'a Academiei romane, catra publiculu romanu, care ne-a electrisatu anemele si ne a implutu de entusiasmu . . .

Romanii de aici la acelu apelu rom. si plenu de insufletire, — de si in numeru destulu de neconsiderabilu (abea 12), desi multi nefortunati prin relatiunile private — **nu potura remané indiferenti**, nu si-au potutu uitá de sacr'a lor detorentia, de a succurge cu modestele lor ajutoria la infientiarea Academiei proiectate si atatu de semtita in viati'a nóstra nationale etc. etc. etc.

Agnit'a in 5 Septembrie 1872.

Despre tax'a deliberatelor divortiali dupa Art. de lege XXIII din anulu 1868. —

Este notorietate, ca congresulu besericescu gr. or. cá corpu legislativu intre marginile Statutului organicu pana in presente, nu a stabilitu in modu definitivu procesur'a beserico-judecatorésca. —

Fiindu inse, ca necesitatea cotidiana a fostu si este de mare urgentia, reprezentanti'a metropolitana, congresulu besericescu gr. or. a adusu conclusu, ca forurile beserico-judecatorésce, pana la definitiv'a stabilire a procedurii in cause matrimoniale si disciplinari, se se servésca in acésta privintia de compendiulu de dreptulu Canonicu compusu de Excelentia Sa archiepiscopulu si metropolitulu Andreiu Baronu de Siagun'a. —

Déca cetimu acésta procedura beserico-judiciala aflamu numai decatu, ca basea ei fundamentale, dupa canonulu 5. I—6. II—9. IV—14. Sardichi-anu, este principiulu investigatiunale, in urm'a caruia judecatori'a besericesca este chiamata, cá dupa alegatiunile partiloru litigante se afle prin investigatiune ordinanda din deregatoria adevorulu materiale alu subversantei acuse. —

In consecenti'a acestui principiu, presidiulu judiciale primindu acus'a séu aratarea facuta, in cause besericesci de natura sacramentale si beserico-criminala, are de a o presentá proximei siedintie judiciali, in care se otarese citarea acusatariului si acusatului din oficiu inaintea scaunului judecatoréscu, unde verbalmente se primésca respunsurilu partideloru si martoriloru la protocolu.

Atare procedura este prescrisa si pentru procesele de divortiare, care de altramente dupa usulu incubatu exceptionalmente se pórtá si in scrisu.

Atatu procesele beserico-criminali, catu si cele divortiali, fiindu de interesu publicu, au fostu eliberate de ori-ce feliu de taxa de timbru, precum suntu si in diu'a de astadi procesele politico-criminali. —

De acésta scutire s'au bucuratu procesele divortiali si pre tempulu absolutismului austriacu, ceea ce se vede din legea de timbru din 9 fauru 1850 nr. Buletinului imp. 50 T. P. 44 lit. O *); asemenea dispune si ordinatiunea ministeriale din 31 Octobre 1857 nr. B. imp. 216 **). —

*) In org. suna: Eingaben im Verfahren wegen Auflösung des Ehebandes aus einem der im § 94 des a. b. G.-B. angegebenen Ehehindernisse sind stempelfrei.

**) Die Verhandlungen der geistlichen Ehegerichte sind, wenn sic eine Rechtsurkunde nicht enthalten, kein Gegenstand der Stempelabgabe. R.

Sus citat'a lege de timbru cu tóte apendicele ei fú de legislativ'a patrii nóstre prin Art. de lege XXIII din anulu 1868 adoptata cu unele modificatiuni, intre carele se afla in § 19 si urmatóri'a:

„In procese divortiali sunt in asemenea modu esibite precum si sentimentele aduse — fora neci unu respectu si neci unu discriminu de judecatoria, inaintea careia intra si se pertracteaza — supuse taxei de timbru.“ —

Acésta este lege positiva, contra carei nu se póte opune neci unu cive alu statului. —

Deora-ce inse acésta lege positiva dupa modest'a nóstra parere si convingere, nu se aplica dupa intentiunea legislatorelui, inpoverandu pre partide intr'unu modu tare sentietoriu, ne luamu voia a constata urmatóriele:

Dupa intrarea Art. de lege XXIII din 1868 in potere de lege, r. directiune financiaria a provocatu pre scaunulu ppscru alu Agnitei, cá foru de prim'a instantia, a da reportu detaiatu despre tóte charthiile incurse netimbrate, si despre tóte deliberratele aduse in cause divortiale, ceea ce Rev. Sa parintele administratoru a si facutu. —

Curundu dupa aceea au esitu mandatele de platire cá ploi'a dela r. perceptorate, indetorandu-se partidele respective (a caroru esibite, mai multu din erórea advocatiloru, séu asiá numitiloru defensori, au remasu din 1868 incóce netimbrate;) a solvi dupla taxa de timbru. —

La urmatele recuse pentru de a se liertá partideloru tax'a sporita (erhöhte Gebühr) nu a urmatu neci o scadere din partea r. directiuni financiaria, desi motivele aduse inainte s'ar' fi potutu luá primadata in consideratiune drépta. —

Pentru fiacare deliberatu, adusu dela intrarea in vietia a susmentionatului Art. de lege, va se dica pentru tóte deliberratele in cause divortiale, cu desfiintiarea séu nedesfiintiarea tainei casatorii, se indetoreza partidele respective, abuna séma pre basea T. P. 103. D. lit. d., a solvi de adreptulu la regiu perceptoratu o taxa in sum'a simpla de 12 fl. v. a. —

Subsumarea deliberatelor scaunelor protopresbiterale cu privire la tain'a casatorii, sub tarifulu pomenitu, luandu-se respectu la aceea circumstare, ca aceste judecatorii besericesci in cause divortiale se apropia mai tare dupa natur'a loru de institutulu judiciloru de pace, fiindu acéste foruri besericesci dupa SS. canóne ale besericii nóstre sunt chiamate a incerca pace intre partile litigante si a initiá compromise intre ele, ni se pare nenimerita si suntemu de acea convingere, ca per analogiam s'ar' cuveni a se plati pentru ele tax'a fipsata in T. P. 92. lit. d. cu **2 fl. 50 cr.** v. a. —

Ferésca Ddiu, ca dóra noi amu intentioná o prescurtare a inaltului erariu de statu prin acésta; dincontra, déra singuru obiectulu procesului de divortiare, desfiintiarea séu decretarea integritii misteriiu casatorii, este dupa modest'a nóstra parere cu totulu eterogenu de obiectele sentimentiloru procesuali taxate in tarifulu 103, si de aceea, si credemu, ca mai aprópe ar' fi de intentiunea legislatorelui subsumarea taxarii deliberatelor scaunelor ppscru in procese divortiali sub T. P. 92. lit. d. —

Cutediamu a atrage atentiunea V. Ordinariate la acésta circumstare spre a face de tempuriu pasii necesari la locurile mai inalte, ca-ce altramente ne tememu, ca partidele litiganti in procese divortiali de frie'a speselor advocatiali, judecatorésce, timbrali si pe tax'a de 12 fl. se voru lasá de procese si voru promová casatoriile ilegali, care lucru nu ar' inaintá moralitatea intre crestini nostrii cei evlaviosi, ci ar' derepana chiar' si moral'a publica. —

In fine amintimu, ca forurile beserico-judecatorésce de confesiunea Augsb. **sunt pana acum'a crutiate de orice taxa timbrala** pentru atari deliberrate. —

Ighiu in 3 Septembrie 1872.

(Capetu.)

Acum fia-mi permis a veni la altu obiectu, care dede ansa la fórté mari neplaceri, si chiaru pentru acést'a inca merita a se dá publicitatii spre a servi de invetiatura pentru altii. —

Mai multi teneri studenti se preparara dejá a suprinde publiculu cu un'a representatiune teatrala in sér'a dilei adunarei generali. Din nenorocire inse densii voira se dedice venitululu curatu alu acelei representatiuni in folosulu fondului scólei gr. cat. din Ighiu.

De multu staruimu noi, cá se potemu tiené aici unic'a scóla romana. Maghiarii se bucura de

dóue scóle rom. cath. si reformata, insusi jidanii inca au scól'a loru, numai maioritaea precumpanitória de romani se fia óre lipsiti de acestu midiu-locu alu culturei?

Este de insemnatu, ca romanii de confesiunea gr. or. pre catu sciu eu, nu au nece scóla, nece fondu de scóla, ma nece cugeta la asemenea secature, — care impregiurare descurageadia in fórté mare gradu pre gr. cath.; de unde acestia nu o data punu intrebarea: pentru-ce nu se ingrigescu si neunitii de scóla, au numai pre noi ne amenintia periclu din partea Statului? Cu tóte acestea — nu sciu fanatismulu religionariu, seau reutatea si pism'a unoró ómeni, se scandalisá de acestu scopu nobilu alu nostru.

Afanduse mai multi individi la unu prandiu, rnulu dintre densii mai sfatosu, pote si mai simplu P. Trutia parochu gr. or. in Cricau, aduse pre tapetu cestiunea: pentru-ce nu s'a destinatu venitululu in folosulu ambelor scóle adeca si a celei gr. or.; care nu esista. Aceasta tréca, ducase, inse eu nu me potu mirá deajunsu, cum potura emitá ceilalti domni pre acestu individu, care aruncá neghina discordiei in sinulu loru. Din ce cauza nu l'au reflectatu, ca este datorintia nationala a ajutá si incuragiá asemenea intreprindere frumósa? Deçi Trutia facunduse maniosu, se departá numai decatu catra casa — bataru de n'aru fi mai venitu. — De aci se escá disputa, ma se fecera si infruntari aspre, refusandu neunitii a partecipá din caus'a amentita. In urma se pretinse a se scaimbá program'a, destinanduse venitululu spre ori care altu scopu, numai pentru scól'a gr. cath. nu. Auditi ómeni huni! numai pentru scól'a gr. cath. se nu se faca venitu. Au nu este acésta una invidia din cele mai stricatióse? *) Maghiarii si chiaru jidanii din locu au venitu in numeru frumosu se asiste la teatrulu romanescu, si romanii? ah! ei se cérta intre sene si se retragu . . . !!!

Der' concedetimi d-loru a Ve face unele intrebări: Cugetati d-vóstra, cumca benele poporului acestui'a pretinde, cá elu se traiésca in armonia strinsa chiaru si din considerarea impregiurarei, ca convetuesce cu alte nationalitati? Sciti d-vóstra, cumca dupa-ce neunitii nece de nume nu au scóla, apoi densii inca se bucura avendu ocaziune a-si tramine pruncii la un'a scóla romana? Rogu-ve inceptati de a Ve opune scopului nationalu, facundu din tóte cérta confesiunala. !!! De astadata s'a facutu intreprinderea acésta pentru scól'a gr. cath., faceti d-vóstra alta data pentru scól'a gr. or., si ve asecuramu, ca ne vomu tiené de rusine a Ve urmá, din contra vomu senti in pieptulu nostru atat'a amóre catra totu ce este spre folosulu romaniloru, cá se ne insufletimu a veni in ajutoriulu d-vóstre. Astufeliu trebue se traimu, se ne intindemu man'a fratiesce, ér' nu se ne certamu, facundune numai obiectu de risu si dispretiu inaintea contrariloru nostri:

Se revenimu la cestiunea teatrului. Piesele reprezentate au fostu: „Domniti'a Rosanda“ drama in 5 acte de B. P. Hasdeu si „Rosaliile in satulu lui Cremene“ vodeville in unu actu de V. Alesandri. Aici lasu se urmedie si numele acoloru onorabile persóne, care prin acésta representatiune ni au procuratu cateva minute de placere si distractiune spirituala, acele suntu: DD. Aureliu Chisbachu din Ighiu, Ioane Sirbu si Jacobu Popu din Teusiu, Ioane Radu, Basiliu Milaciu si Isidoru Neamtiu din Siardu, toti studenti in clasele superióre gimnas. Apoi d-n'a veduva Ecaterina Moldovanu si d-r'a Elena Giurchesci din Ighiu, si d-rele Elisabeta si Valeria Popu din Siardu. Vivat !!!

*) Reu!! fratii neuniti n'au scóla de locu, acum nice cea unita se nu fia de locu? Acésta vré d. Truti'a?! Ei bine, scóla romana se fia, ca nu suferimu neci unii neci altii lips'a cea fatale de cultura; dér' pentruca unii n'au gustu a sacrificia pentru scóla, se se nadusiésca si ceea ce se afla, in locu se se ajute cá unu bunu nationale comunu? Acésta e emulatiunea confesiunale a face prin rivalitate se se parasésca si ce e facutu?! Nu a ne da ici unii, dincolo ceilalti ajutoriu unii altor'a, cá se ne facemu si scoli comune paritetice?? Trista experintia, Presantiloru?! Ve conjuramu, se ve in-tiegegeti odata, ***) se taiati nodulu acestu fatalu, care tiene inferecata activitatea comunelor serace, de nu-si potu face neci unii neci altii scoli, candu la olalta ar' prospera celu pucinu un'a! Prosti, fara scóla si cultura si in ceru vomu fi dati dupa usia! Se nu ne incarcamu blastemele viitorimii pe gutu pentru, pentru si éra pentru capricie fara dorere de anima pentru poporu. Red.

Preste totu reprezentatiunea a succesu in modu indestulitoriu luanduse si aceea in considerare, cumca diletantii au fostu numai incepatori. Intentiunea si zelulu d-loru au fostu laudabilu. Numai dandu probe invederate de cultura, vomu poté sperá unu venitoriu ferice, si vomu meritá stim'a si respectulu altor'a. —

I. Crisianu.

Cronica externa.

Berlinu 11 Sept. Petrecerile si Conferintiele intre barbati decidatori multumescu cu rezultatulu loru pe respectivi. Care va fi rezultatulu nu scimu, atata inse se scrie din Vien'a, ca imperatulu germanu si rusu si toti barbati de statu aflatori in Berlinu s'au exprimat cu desprobare contra ni-suintieloru dusmanose statului Austria: Adeca: Austria se remana Austria. —

Scopurile generali ale acestei intalniri sunt manifestatiuni diplomatice pentru a inaltia auctoritatea staturiloru si pentru sustinerea statului quo de acum cu sustinerea pazei.

„Vaterland“ inse din Vien'a, diurnalulu feudal-clericalu, publica nesce puncte primite dela internuntiatur'a francesa care facu unu proiectu de tractatu intre 3 aliati lucratu de Bismark si care cuprinde aceste:

1. Cei trei monarhi, alu Germaniei, Austriei si Rusiei -si garanteasa reciprocu statulu posetiunei presente.

2. Mai. Sa imp. Austriei se invita a primi unu tractatu de reuniune vamale, precumu si in administrarea postala, telegrafica si a caliloru ferate; cá se inaintese interesele comunicatiunii Germano-Austrice.

3. Asemenea Imp. Rusiei va redica unele determinatiuni prejuditiöse comunicatiunii cu Germani'a si Austri'a, cu pretulu cá se nu i se puna neci o pedeca la desvoltarea marinei ruse in marea neagra. —

4. Cu privire la politic'a interna a puteriloru aliata se va atenti fortificarea puterii monarchice prin stricta controla a presei, stavilarea agitatiuniloru democratice si socialistice si prin tractatu de extradare a tuturor individiloru cu prepusu respectivu. (Absolutismu.)

5. Trinitatea monarchica se unesce a da supusiloru loru poloni numai astfelu de institutiuni, cari se nu dè ocaziune la nece o agitatiune mai mare in statele vecine (ruse). In fine intr'o clausula conlucrarea puteriloru aliata defipta in cestiunea Romii. (Óre restaurarea?)

Dincontra celelalte puncte se comunicara cu reprezentantii Franciei, Angliei si Italiei in forma de programm alu regimului Germaniei si in scurtu se voru publicá si oficialminte. — Festivitatea durá, Orduri se impartira. —

Multumit'a publica. In numele „Reuniunei femeiloru romane din Brasiovu“ subscribulu comitetu are onórea a esprime multumita publica D-nei Emilia Humpel-Maioreescu pentru sum'a de 31 fl. v. a., cari a adausu fondului acestei reuniuni. Acésta dómna cunoscuta prin zelulu ei pentru cultur'a sexului femeescu a deschisu in 6/18 Martiu a. c. unu cursu de prelegeri sciintifice pentru damele adulte romane din Brasiovu in cointielegere si intrunire cu D-nulu directore gimn. Dr. J. Mesiota, D-nulu Joane Lengeru fostu profesore si D-nulu Ipolit Ilasieviciu prof. act. la gimnasiulu gr. or. rom. de aici, determinandu retributiunile damelor participante in folosulu fondului nostru. Impliminu dèru o datoria placuta multumindu d'impreuna si acestoru domni, cari prin concursulu loru au adusu reuniunei nóstre unu folosu materiale, é'r celoru ce au avutu plăcere a participá la prelegeri le loru au aratatu calea catra perfectionarea receruta pentru misiunea cea grea a mame-loru romane.

Brasiovu in 3 Septembrie 1872.

Din siedintia comitetului reuniunei femeiloru rom. din Brasiovu.

Varietati.

— (A opt'a minune noua.) In Chicaga, orasiu in Americ'a, se edifica una ospetaria grandiosa, numita Mamuth, despre care foile americane scriu

urmatoriele: Faci'a ospetariei va fi trei mile anglese, in afundime 9 mile; va avé 77 etagiuri [caturi] si de la pamentu pana la stresin'a adificiulu va fi 3480 urme, séu 580 stangini. Trepte nu voru fi de locula acésta ospetaria, ci 500 de balonele aru stá totu-de-un'a gat'a pentru a espedá pasagierii la chiliele loru si de la acolo inderetru. Sierbitori asemenea nu voru fi, ci fia care chilia va fi prove-diuta cu unu automatu patentatu. Daca vre unu éspe voiesce dóra a fi rasu séu frisuratu, si-pune capulu la acelu automatu si in momentu va fi satisfacutu. Deca voiesce apa, atunci striga in urechi'a automatului si numai decatu in basamentulu casi si aude: Domnulu d'iu chili'a nru unu millionu noue sute noue-dieci si noue voiesco apa! si numai de catu i se espedeza ospelui ap'a prin unu elevatoriu nou patentatu. Automatulu se va ingrigi, ca se fia si petrecere, daca vre unu ospe e iubitoriu de cantu, trebue se atinga numai man'a automatului si la momentu voru incepe a suná cele mai frumose melodie. Candu e timpulu prandiului nu se va trage clopotulu, pre cum e datin'a pre la alte ospetarie, ci aici in fiacare curte se va descarcá unu tunu cu globu de 24 pundi. Mesele, in chiliele de mancare, sunt 4 mile lunge, si pre fia care parte ambla 12 sierbitori calere. Pantru a veseli ospetii, pre fiacare mesa se voru esecutá diferite piese de catra trei bandi d'in cata 177 bandisti, cu instrumente metalice. Spre usiorarea comunicatiunii prin coridore, in fiacare etagiu se va construi cate una cale ferratu si unu birou de telegrafia. Tote stradele preste cari se va estinde ospetari'a Mamuth, voru fi boltite, asie in catu tote carale si calile ferrate voru trece prin ospetaria. Tass'a pre di face 1—10 dollari. Spesele acestui edificiu colosale se dice, ca voru fi 680 millione. Chili'a de biliardu va avé 1000 billiarde, si fiindu ca aici se ascéjta mai cu séma numai ospeti americani, acolo va fi si una laditia de scuipatu cu unu diametru de 100 urme.

Nr. 7551—1872.

1—3

Publicatiune.

Magistratulu si comunitatea cetatii au otaritu, cá, incependu dela 1-a Octobru 1872. toti strainii, cari vinu la tergurile de septemana de aici cu manufacturi, fabricate, marfuri de galanteria si cu licofe, spre a vinde aici mentionatele produse, au se platésca pentru fiacare diua de tergu de septemana anumite taxe dupre tarif'a urmatória, si adeca:

- pentru cartone si marfuri de galanteria . . . . . 5 fl. — cr.
- pentru manufacturi si fabricate panzariulu, funariu, pielariulu, curalariulu, cismariulu, si pantofariulu, postovariulu si boboariulu, palerieriulu si flanelariulu, mai incolo metariulu, thinichelariulu s. a. 4 fl. — cr.
- pentru vase de lutu si de lemn . 1 fl. — cr.
- pentru zechi si panure . . . . . — 50 cr.
- pentru licofe . . . . . — 30 cr.

Ceea ce se aduce cu acea observare la cunoscenti'a publica, ca comisariulu de tergu de aici este insarcinatu a incasá dela respectivii straini, cari cercetéza tergulu de septemana de aici, aceste taxe de tergu in cuantitatea ficsata, in favórea cassei alodiali a cetatii

Brasiovu, 28 Augustu 1872.

Magistratulu cetatii si alu districtului.

Nr. 99/com. supr. 1872.

2—3

Publicatiune.

La 26 Septembrie a. c. se va tiené in opidulu Turd'a conferinti'a comitetului reprezentativu a comitatului Turdii, cu scopu de a statorí bugetulu comitatensu pre anulu 1873.

Deci prin acest'a se provóca toti membrii comitetului virili si alesi, cari locuescu afora de comitatu, se bine voliésca in diu'a si locululu susu numitu a se infaciosiá la conferintia. —

Comitele supremu alu comitatului Turdii.

Turd'a in 5 Septembrie 1872.

Br. Georgiu Kemény m/p,
comitele supremu.

3—3

Concursu.

Pentru ocuparea postulu vacanta de invetiatoriu gr. c. dein Magara Districtulu Nasaudului se escrie concursu pana in 15 Septembrie st. n.

Emolumentele sunt urmatoriale: 150 fl. leafa, 6 orgie de lemne si cortelu liberu. Doritorii de a ocupá acésta statiune au a atestá: a) moralitatea b) studiale facute si absolvirea preparandiei, c) aplicatiunea de pana acum. Celi ce voru fi sierbitu cá invetiatori cu succesu bunu voru fi preferiti.

Presidiulu comisiunei scolastece.

Nr. 331—1872

3—3

Escriere de concursu.

Organisanduse cu inceputulu 1. Octobru 1872 scólele triviali din Monoru si Borgo Prundu, — in tienutulu districtulu Nasaudu — in scóle normali de patru clase cu 4 invetiatori, si cu limb'a de invetiamentu romana, acum de ocamdata suntu a se ocupá la fiacare dein acéste 2 scoli daua statiuni de invetiatori, pentru care se escrie concursu pe 25 Septembrie 1872 stilulu novu.

Salariulu annuale pentru unu atare postu de invetiatoriu este de 500 fl. v. a. fara alte accidentie. —

Doritorii de a ocupa unu atare postu in cérerile loru, indreptate catra administratiunea fonduriloru scolare din Nasaudu, au a documenta cu testimonii legali:

1. Cumca suntu romani si sciu perfectu limb'a romana, care e limb'a propunerei, apoi céle 2 limbi ale patriei, séu celu pucinu cea germana,

2. cumca au avutu si au o portare morale si politica nepatata,

3. cumca suntu deplinu cualificati pentru invetiatori normali, si cei, cari pana acumu ar fi sierbitu cu succesu bunu in districtulu Nasaudului séu la veruna scóla normale dein alte locuri se voru preferi.

Suscéperea acoloru invetiatori va fi pentru primii 3 ani — cá ani de proba — numai provisoria, éar dupa acei trei ani, cari se voru aflá ca au coresponsu, vor fi denumiti definitivu cu dreptu de pensuni.

Dein siedinti'a Comisiunei administratore de fond. scolare tiennta in Nasaudu in 30 Augustu 1872.

Presedintele Secretariulu
Gregoriu Moisi Stef. Timocu.
vicariu eppescu forraneu.

Nr. 2276/1245/consist.—1872.

2—3

Escriere de concursu.

Pentru unu stipendiu de 120 fl. v. a. din fundatiunea fericitului Efraimu Josifu Klein de Muntiulu usatu de Alesandru Popsioru academistu de Schemnitz, pentru nesubsternerea testimonialoru recerute pre terminulu prefiptu la ordinariatulu metropolitanu, dechiaratu de vacante, prin acést'a pana in 25 Septembrie a. c. st. n. se escrie concursu.

Pentru dobendirea acestui stipendiu potu concurge aceli teneri studenti nascuti in Transilvani'a, cari au din studia clasa generale I-a cu eminentia si portare morale buna, si cari studiéza in instituttele de invetiamentu din Blasiu, de-intre cari consangeni piului fondatoriu, ceteris paribus, voru avé preferintia.

Concurentii la acestu stipendiu au de a-si tramine cererile loru concursuali instruite de testimoniale scolastece si atestate de paupertate recerute pre terminulu prefiptu la consistoriulu metropolitanu. —

Din siedinti'a consistoriului metropolitanu gr. cath. de Alb'a-Juli'a si Fagarasiu tiennta in Blasiu la 31 Augustu 1872. —

Simeonu P. Mateiu,
notariu consist.

Cursurile

la bursa in 12 Sept. 1872 stá asia:

Galbini imperatesci — — 5 fl. 24 cr. v. a.
Napoleoni — — — 8 „ 69¹/₂ „ „